

Vapo Oy

Kiiskisuo-Murtosuon kasvillisuus selvitys,
Pudasjärvi

Vapo Oy, Kiiskisuo-Murtosuon kasvillisuus selvitys, Pudasjärvi**Sisältö**

1	JOHDANTO	2
2	KASVILLISUUS JA KASVISTO	2
2.1	Kasvillisuus selvityksen toteutustapa	2
2.2	Tulokset	2
2.2.1	Yleiskuvaus	2
2.2.2	Suotyypit	2
3	NATURA 2000 - JA SUOJELUALUEET	3
4	HUOMIONARVOISET ELINYMPÄRISTÖT JA UHANALAISET KASVILAJIT	3
5	MAISEMA JA VIRKISTYSARVOT	4
6	YHTEENVETO	4
7	KIRJALLISUUS	5

Liitteet

Liite 1	Sijaintikartta
Liite 2	Kasvillisuuskuviointi ja valokuvien ottopaikat
Liite 3	Suunnittelualueella havaittu kasvilajisto
Liite 4	Valokuvia suunnittelualueelta

Pöyry Environment Oy

Antje Neumann
Sari Ylitulkkila

Yhteystiedot
PL 20, Tutkijantie 2 A
90571 Oulu

1 JOHDANTO

Kiiski-Murtosuon inventointialue sijaitsee Pudasjärven kunnassa. Suolle suunnitellaan turvetuotantoaluetta ja hanketta varten suoritettiin kasvillisuus- ja linnustoselvitykset. Selvitysalueen yhteispinta-ala on n. 279 ha. Selvitysalueen sijainti on esitetty liitteen 1 kartalla ja alueen rajaus liitteessä 2.

Suomen suoaluejaossa Kiiski-Murtosuon inventointialue kuuluu Pohjanmaan-Kainuun aapasuoalueeseen. Pohjanmaan ja Suomenselän alueiden tasaisuus suosii laajojen aapasoiden esiintymistä, Kainuussa puolestaan esiintyy topografian vaihtelevuuden ansiosta korpia ja rämeitä sekä lähdekasvillisuutta (Eurola 1995). Kasvukauden pituus on alueella reilusta neljästä viiteen kuukautta (Eurola 1999). Suhteellisen vaatimattomasta kevättulvasta johtuen suot ovat kuivahkoja. Sekä rimpisyys että jänteisyys ovat yleensä heikosti kehittyneitä. Avosoiden osuus on huomattava, erityisesti alueelle ovat luonteenomaisia *Sphagnum papillosum* (kalvakkarahkasammal) –valtaiset kalvakkanevat. Soiden reunoilla esiintyy lähinnä tupasvilla-, pallosara- ja nevarämeitä (Kalliola 1973).

2 KASVILLISUUS JA KASVISTO

2.1 Kasvillisuus selvityksen toteutustapa

Kiiski-Murtosuon inventointialueen suotyypit selvitettiin aluksi karkeasti ilmakuva ja maastokartan avulla. Kasvillisuuskuviointi tarkennettiin maastokäynnillä 23.7.2008. Suotyypit määritettiin Eurolan ym. (1995) mukaan. Kasvillisuuskuviointi on esitetty liitekartassa 2. Liitteessä 3 on listaus alueella havaituista putkilokasvi- ja sammallajeista. Liitteessä 4 on valokuvia maastokäynniltä. Valokuvien ottopaikat on esitetty liitteessä 2.

2.2 Tulokset

2.2.1 Yleiskuvaus

Kiiskisuo-Murtosuon selvitysalue (171 + 108 ha) on suurimmaksi osaksi ojitettu ja eriasteisesti muuttunut puoliavoin suo. Luonnontilaista suota esiintyy inventointialueen koillis-, itä- ja eteläosissa. Sen osuus koko alueesta on noin 20 %. Luonnontilaiset alueet ovat karuja nevoja, kasvillisuustyypiltään lähinnä kalvakkanevaa ja kalvakkanevan sekä muiden karujen nevojen muodostamaa mosaiikkia.

Ojitettu alue on pääosin rämemuuttumaa ja turvekangasta. Suon pohjoisosassa on eriasteisesti muuttuneita nevoja. Ojitetun alueen läpi virtava Kiiskioja ei ole luonnontilainen. Ojan varressa on kapea kaistale koivikkoa ja rehevää ruohoista ja heinäistä pohjakasvillisuutta. Kiiskiojaan rajoittuvat suoalueet ovat voimakkaasti muuttuneita.

Selvitysalueetta ympäröivät monin paikoin ojitetut kosteikot ja mäntyvaltaiset talousmetsät.

2.2.2 Suotyypit

Nevat

Inventointialueen koillisosassa on oligotrofista kalvakkanevaa (OIKaN). Kalvakkaneva muodostaa monin paikoin mosaiikkia oligotrofisen lyhytkorsinevan (OILkN) ja oligotrofisen Sphagnum-rimpinevan (OISphRiN) kanssa. Pohjakerroksessa esiintyy kalvakkarahka-, kuljurahka- ja aaparahasammalta. Kenttäkerrosta leimaavat tupasluikka, tupasvilla ja rahkasara. Puolukkasaaren kaakkoisreunalla oligotrofisen Sphagnum-rimpinevan lomassa on jouhisarajänteitä.

Inventointialueen eteläosassa esiintyy oligotrofisen kalvaka- ja lyhytkorsinevan lisäksi oligotrofista ruopparimpinevaa (OIRuRiN). Ruopparimpinevan kenttäkerrosta leimaavat pullosara, pitkälehtikihokki, luhtavilla, mutasara ja raate. Paikoin nevan välipinnoilla esiintyy mesotrofian ilmentäjänä siniheinää.

Nevamuuttuma

Suurin osa inventointialueen avosoista tai puoliavoimista soista on eriasteisesti muuttuneita nevoja. Alueen pohjoisosassa rimpien kuivumista ilmentää runsas tupasluikkakasvusto. Suon keskiosassa rämekekarhunsammal on joissakin rimmissä vallanut alan rahkasammaleilta. Osa rimmistä on vielä suhteellisen luonnontilaisia, mutta runsastunut suokukkakasvusto ilmentää kuitenkin vesitason laskemista. Inventointialueen eteläosassa nevat ovat rahkoittuneet reunoiltaan mentäessä ojitettua rämettä kohti.

Rämemuuttuma

Varsinkin inventointialueen eteläosassa on eriasteisesti muuttunutta rämettä. Valtapuuna on mänty. Pohjakerroksessa esiintyy isovarpuja, kuten suopursua ja vaivaiskoivua. Rämemuuttumassa kasvaa varpujen lisäksi tupasvillaa, hillaa, pallosaraa, mustikkaa ja puolukkaa, joiden peittävyys vaihtelee. Ojituksen vaikutus ilmenee yleensä vaivaiskoivun ja metsäsammaleiden, kuten seinäsammalen ja karhunsammaleiden runsastumisena.

Turvekangas

Turvekankaita on inventointialueen keski- ja eteläosissa. Pohjakerroksessa karhunsammalet ovat vallanneet lähes kokonaan alaa rahkasammaleilta eikä kenttäkerroksessa esiinny enää kovinkaan runsaasti suolajeja. Suurimmassa osassa alueen turvekankaista alkuperäinen suotyppi ei ole enää tunnistettavissa.

3 NATURA 2000 - JA SUOJELUALUEET

Valtion ympäristöhallinnon Hertta-tietokannan (2008) mukaan läheisimmät Natura 2000 – alueverkoston kohteet sijaitsevat n. 5 km etäisyydellä Kiiskisuo-Murtosuon alueelta. Selvitysalueen pohjois-koillispuolella sijaitsee Ruosuo-Isosuo (FI1103809) ja selvitysalueen eteläpuolella Ohtosensuo (FI1103802). Ohtosensuo kuuluu myös vanhojen metsien suojeluohjelmaan (kohde AMO110143).

Lähimmillään noin 600 m selvitysalueen kaakkoispuolella sijaitsee kahdesta osa-alueesta koostuva arvokas kallioalue Rasvavaara (KAO110095). Noin 4 km alueen kaakkoispuolella sijaitsee lisäksi Vihantavuoren arvokas kallioalue (KAO110094). Vihantavuori on suojeltu myös yksityisenä suojelualueena (Vihantavuoren luonnonsuojelualue YSA118344). Vihantavuoren läheisyydessä on lisäksi toinen yksityinen suojelualue (Jakomaan luonnonsuojelualue YSA203415).

Lisäksi alue kuuluu suojeltuun valuma-alueeseen (Iijoen vesistön keski- ja yläosa MUU110040).

4 HUOMIONARVOISET ELINYMPÄRISTÖT JA UHANALAISET KASVILAJIT

Kiiskisuo-Murtosuon alueella ei ole luonnonsuojelulain (N:o 1096, §29) ja luonnonsuojeluasetuksen (§10) nojalla suojeltavia luontotyyppisiä tai vesilain 15 a ja 17 a § mukaisesti vesiluonnon suojelutyyppeihin kuuluvia kohteita. Alueella ei ole myöskään metsälain (N:o 1093, §10) mukaisia metsäluonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä elinympäristöjä.

Uhanalaisten putkilokasvien, sammalten ja kääpien esiintymätiedot tarkistettiin Suomen ympäristökeskuksen tiedostoista (Heidi Kaipiainen 6.6.2008). Kiiskisuon-Murtosuon alueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole ympäristöhallinnon tiedossa olevia uhanalaisten tai

silmälläpidettävien kasvilajien esiintymiä. Myöskään maastokäynnillä selvitysalueelta tai sen reunamilta ei havaittu uhanalaisten tai huomioitavien lajien esiintymiä.

Kiiskisuo-Murtosuo kasvillisuustyyppien uhanalaisuusluokitus (Raunion ym. 2008 mukaan) on esitetty taulukossa 1. Kiiskisuo-Murtosuo kuuluu tässä luokituksessa Pohjois-Suomen osa-alueeseen. Luokituksen mukaan luontotyyppien esiintymien voidaan katsoa olevan laadultaan hyvässä tilassa, jos ojitukset tai muu maankäyttö eivät ole muuttaneet suoluontotyyppien esiintymien hydrologiaa eikä niillä ole merkittäviä hakkuita. Kiiskisuo-Murtosuolla esiintyvät kalvakkanevat on luokiteltu koko maassa silmälläpidettäviksi (eivät uhanalaisia).

Taulukko 1 Kiiskisuo-Murtosuo alueella esiintyvien kasvillisuustyyppien uhanalaisuus Raunion ym. (2008) mukaan (VU= Vaarantunut, NT= Silmälläpidettävä, LC= Säilyvä).

Suotyyppi	Etelä-Suomi	Pohjois-Suomi	Koko maa
Nevat			
Saranevat	VU	LC	LC
Kalvakkanevat	VU	LC	NT
Rimpinevat	NT	LC	LC

5 MAISEMA JA VIRKISTYSARVOT

Kiiskisuo-Murtosuo sijaitsee syrjäisellä seudulla, lähin asutus sijaitsee noin 2-3 km päässä selvitysalueesta (Lintuperä, Yli-Livo). Ojitetun alueen kasvillisuus on sulkeutunutta tai puoliavointa. Ojittamattomilla alueilla on avointa suomalaisemaa. Selvitysalueen ympärillä on metsäautoteitä, joille turvetuotantoalue saattaisi tulla näkymään joiltakin kohdilta. Turvetuotannossa alue muistuttaisi lähinnä maataloustuotannossa olevaa peltoa, paitsi että turvesuo on kesäajan kasviton (Turveteollisuusliitto ry 2002).

Kiiskisuo-Murtosuo itäpuolen ojitetuilla rämeillä kasvaa hillaa, jonka sato oli huonosta hillavuodesta huolimatta kohtuullinen.

6 YHTEENVETO

Kiiskisuo-Murtosuo selvitysalue koostuu laajahkosta ojitetusta alueesta sekä alueen koillis-, itä- ja eteläosissa sijaitsevista ojittamattomista alueista.

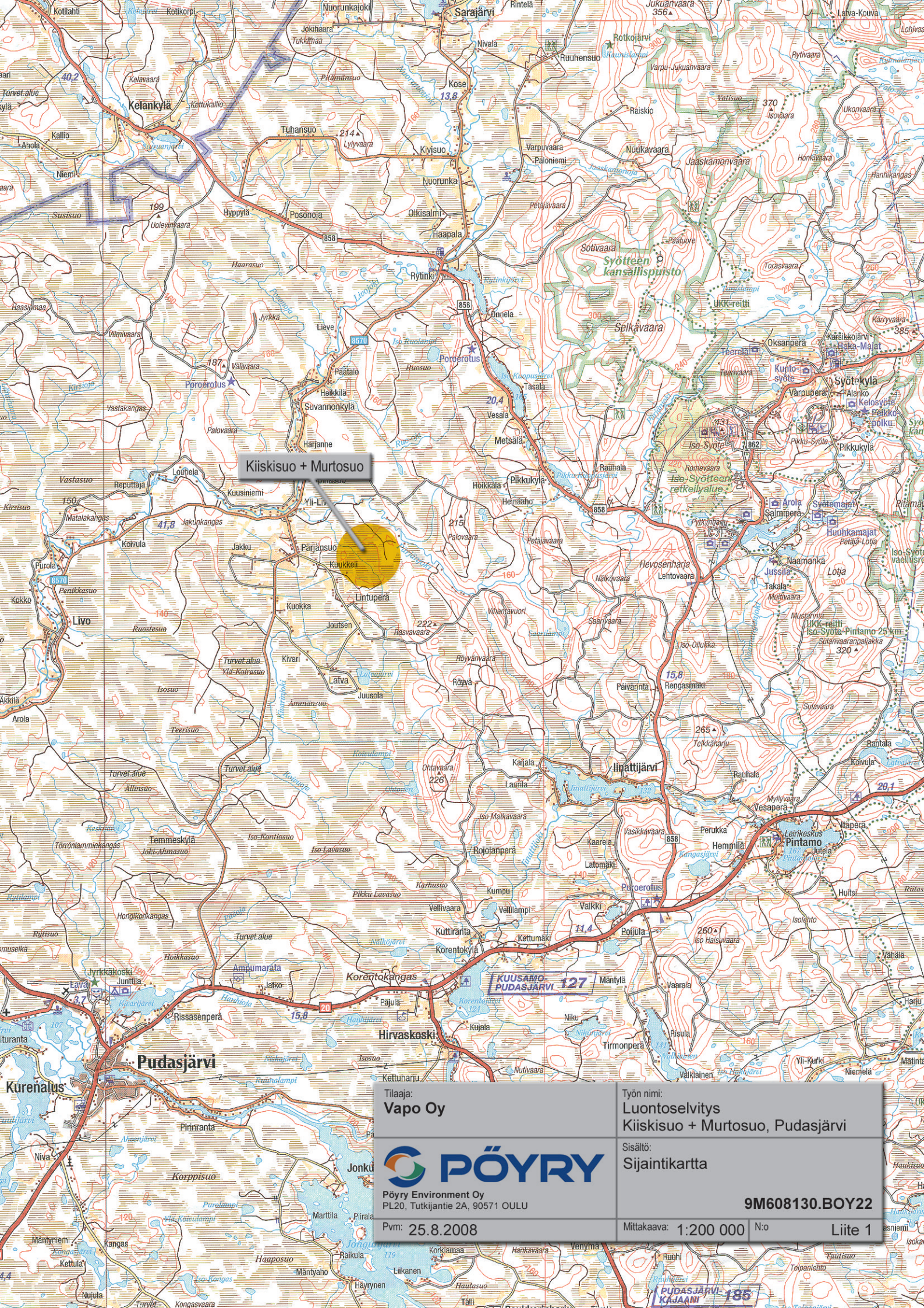
Luonnontilaiset alueet ovat karuja nevoja, suurimmaksi osaksi kalvakkanevaa ja kalvakkanevan sekä muiden karujen nevatyyppien mosaiikkia. Ojitettu alue on mäntypuustoista turvekangasta ja rämemuuttumaa. Ojitetun alueen keskellä virtava Kiiskioja ei ole luonnontilainen. Selvitysalueella ei sijaitse luonnonsuojelulain mukaisia luontotyyppisiä, metsälakikohteita tai vesilain mukaisia vesiluonnon suojelutyyppisiä.

Suomen luontotyyppien uhanalaisuusluokituksen mukaan tarkastelualueella ei ole uhanalaisia luontotyyppisiä. Kalvakkanevat on kuitenkin luokiteltu koko maassa silmälläpidettäviksi (NT).

Kiiskisuo-Murtosuo alueella ei tiedetä esiintyvän uhanalaisia tai huomioitavia kasvilajeja. Lähin suojelualue on noin 600 m selvitysalueen kaakkoispuolella sijaitseva arvokas kallioalue Rasvavaara. Läheisimmät Natura 2000 –verkoston kohteet sijaitsevat noin 5 km etäisyydellä selvitysalueesta. Selvitysalue kuuluu kokonaisuudessaan Iijoen vesistön keski- ja yläosan suojeltuun valuma-alueeseen.

KIRJALLISUUS

- Eurola, S. 1999: Kasvipeitteemme alueellisuus. Oulanka reports 22. Oulanka biological station. University of Oulu.
- Eurola, S., Huttunen, A. & Kukko-oja, K. 1995: Suokasvillisuusopas. Oulanka reports 14. Oulanka biological station. University of Oulu.
- Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T. & Uotila, P. (toim.) 1998: Retkeilykasvio. Luonnontieteellinen keskusmuseo, Kasvimuseo. Helsinki.
- Kalliola, R. 1973: Suomen kasvimaantiede. WSOY. Porvoo.
- Raunio, A., Schulman, A. & Kontula, T. (toim.). 2008. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Suomen ympäristö 8/2008. Osat 1 ja 2. 264 + 572 s.
- Turveteollisuusliitto ry. 2002: Turvetuotannon ympäristövaikutusten arviointi. Ohjeita turvetuotannon luonto- ja naapurussuhdevaikutusten arvioimiseksi. – Jyväskylä.
- Valtion ympäristöhallinto 2008: Internet-sivut osoitteessa: <http://www.ymparisto.fi/> sekä Hertta tietokanta osoitteessa <https://www.ymparisto.fi/>

Kiiskisuo + Murtosuo

Tilaaja:
Vapo Oy

Pöyry Environment Oy
PL20, Tutkijantie 2A, 90571 OULU

Pvm: 25.8.2008

Työn nimi:
Luontoselvitys
Kiiskisuo + Murtosuo, Pudasjärvi

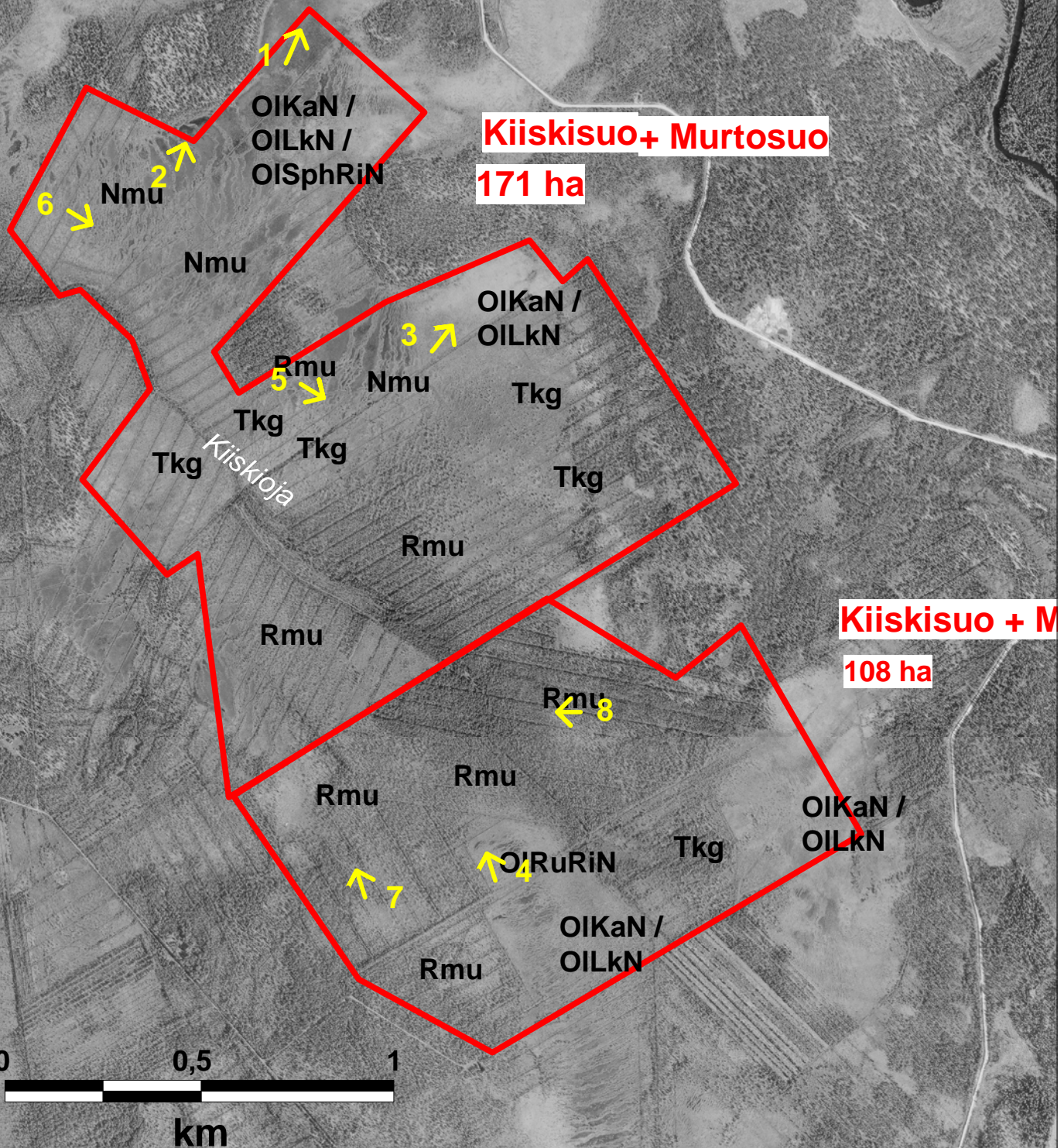
Sisältö:
Sijaintikartta

9M608130.BOY22

Mittakaava: 1:200 000 N:o Liite 1

Liite 2. Kiiskisuo-Murtosuo kasvillisuuskuviointi ja valokuvien ottopaikat.

OIKaN	oligotrofinen kalvakkaneva
OILkN	oligotrofinen lyhytkorsineva
OIRuRiN	oligotrofinen ruopparimpineva
OISphRiN	oligotrofinen Sphagnum-rimpineva
Nmu	nevamuuttuma
Rmu	rämemuuttuma
Tkg	turvekangas

Suunnittelualueella havaittu kasvilajisto

Putkilokasvit

<i>Andromeda polifolia</i>	suokukka
<i>Betula nana</i>	vaivaiskoivu
<i>Betula pubescens</i>	hieskoivu
<i>Calamagrostis purpurea</i>	corpikastikka
<i>Calluna vulgaris</i>	kanerva
<i>Carex canescens</i>	harmaasara
<i>Carex chordorrhiza</i>	juurtosara
<i>Carex globularis</i>	pallosara
<i>Carex lasiocarpa</i>	jouhisara
<i>Carex limosa</i>	mutasara
<i>Carex magellanicum</i>	riippasara
<i>Carex pauciflora</i>	rahkasara
<i>Carex rostrata</i>	pullosara
<i>Drosera anglica</i>	pitkälehtikihokki
<i>Drosera rotundifolia</i>	pyöreälehtikihokki
<i>Dryopteris carthusiana</i>	metsäalvejuuri
<i>Empetrum nigrum</i>	variksenmarja
<i>Epilobium angustifolium</i>	maitohorsma
<i>Equisetum fluviatile</i>	järvikorte
<i>Equisetum sylvestris</i>	metsäkorte
<i>Eriophorum angustifolium</i>	luhtavilla
<i>Eriophorum vaginatum</i>	tupasvilla
<i>Juniperus communis</i>	kataja
<i>Ledum palustre</i>	suopursu
<i>Lycopodium annotinum</i>	riidenlieko
<i>Maianthemum bifolium</i>	oravanmarja
<i>Melampyrum pratense</i>	kangasmaitikka
<i>Melampyrum sylvaticum</i>	metsämaitikka
<i>Menyanthes trifoliata</i>	raate
<i>Molinia caerulea</i>	siniheinä
<i>Picea abies</i>	kuusi
<i>Pinus sylvestris</i>	mänty
<i>Potentilla palustris</i>	kurjenjalka
<i>Pyrola minor</i>	pikkutalvikki
<i>Rhamnus frangula</i>	paatsama
<i>Rhynchospora alba</i>	valkopiirtoheinä
<i>Rubus arcticus</i>	mesimarja
<i>Rubus chamaemorus</i>	hilla
<i>Salix aurita</i>	virpapaju
<i>Salix lapponum</i>	pohjanpaju
<i>Salix phylicifolia</i>	kiiltopaju
<i>Scheuchzeria palustris</i>	leväkkö
<i>Sorbus aucuparia</i>	pihlaja
<i>Trichophorum alpinum</i>	villapääluikka
<i>Trichophorum cespitosum</i>	tupasluikka
<i>Trientalis europaea</i>	metsätähti
<i>Vaccinium myrtillus</i>	mustikka
<i>Vaccinium oxycoccos</i>	karpalo
<i>Vaccinium uliginosum</i>	juolukka
<i>Vaccinium vitis-idaea</i>	puolukka

Sammalet

<i>Aulacomnium palustre</i>	suonihuopasammal
<i>Marchantia polymorpha</i>	keuhkosammal
<i>Pleurozium schreberi</i>	seinäsammal
<i>Polytrichum commune</i>	isokarhunsammal
<i>Polytrichum strictum</i>	rämekarhunsammal
<i>Pseudobryum cinclidioides</i>	kiiltolehväsammal
<i>Sphagnum angustifolium</i>	jokasuonrahkasammal
<i>Sphagnum compactum</i>	paakkurahkasammal
<i>Sphagnum cuspidata</i> -ryhmä	kuljurahkasammalet
<i>Sphagnum fuscum</i>	ruskorahkasammal
<i>Sphagnum girgensohnii</i>	korpirahkasammal
<i>Sphagnum lindbergii</i>	aaparahkasammal
<i>Sphagnum magellanicum</i>	punarahkasammal
<i>Sphagnum papillosum</i>	kalvakkarahkasammal
<i>Sphagnum riparium</i>	haprarahkasammal
<i>Sphagnum squarrosum</i>	okarahkasammal
<i>Sphagnum subsecundum</i>	keräpäärahkasammal
<i>Splachnum luteum</i>	keltasompasammal
<i>Straminergon stramineum</i>	kalvaskuirisammal

Valokuvia suunnittelualueelta

Kuva 1. Oligotofisen kalvakkanevan ja oligotrofisen Sphagnum-rimpinevan mosaiikkia.

Kuva 2. Oligotrofinen Sphagnum-rimpineva ja suursarjanteitä.

Kuva 3. Oligotrofinen lyhytkorsineva.

Kuva 4. Oligotrofinen ruopparimpineva.

Kuva 5. Turvekangasta.

Kuva 6. Nevamuuttumaa.

Kuva 7. Muuttunutta pallosararämettä.

Kuva 8. Rämemuuttuma selvitysalueen eteläosassa.